

Ν Ε Α Ζ Ω Η

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ * * * * *

* * * * * ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Ε' - ΑΡΙΘ. 58.

ΙΟΥΛΙΟΣ 1909 * *

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ * *

ΤΑ ΔΥΟ ΤΕΡΑΤΑ

Αὐτὴν τὴν φορὰν μοῦ ἔλαχεν ὁ κληρὸς νὰ συνοδεύσω τὸν Ἀριστείδην τοῦ καπετὰν Ροῦσου εἰς νυκτερινὴν μυστηριώδη ἀποστολήν. Ὅλα τὰ ἐκλογικὰ ἀκάθαρτα δαμόνια εἶχον ἐξαπολυθῆ εἰς τὸν δρόμον, τὴν χρονίαν ἐκείνην. Ἡ πλουτοκρατία εἶχε συμμαχήσῃ μετὰ τὴν ὀχλοκρατίαν· τὸ τέρας τὸ κίτρινον εἶχε καλέσει εἰς βοήθειαν τὸ ἄλλο τέρας, τὸ κόκκινον. Περὶ τὰ διακόσια πρόσωπα, ἄνθρωποι ὅπου ἦσαν ὅλοι τοῦ τόπου, καὶ δὲν ἦσαν οἱ ἴδιοι ὅποιοι εἶχαν ἀπέλθῃ πρὸ πέντε ἢ ἕξ ἐτῶν, εἶχαν κατέλθῃ ἀποτόμως καὶ συγχρόνως ἀπὸ τὸ Σουέζ, ὅπου εἶχαν παύσει ἁρτίως αἱ ἐργασίαι τῆς σκαφείσης διώρυγος. Εἶχον φέρεи μαζὺ τῶν ὀλίγα ἢ πολλὰ ναπολεόνια, ἀλλὰ πολὺ περισσοτέρας νέας ἔξεις, βλασφημίας, ἔριδας, θράσος, μέθην καὶ πρόκλησιν.

Ὁ γέρο-Μαρῆς ὁ Βαβδινός, σεβάσμιος τοκογλύφος, εἶχε κατέλθῃ εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα καὶ τὸ εἶχεν ἀμὲν Μωαμέτ, νὰ γίνῃ δῆμαρχος. Ἐλέγετο ὅτι εἶχεν ἀποφασίσῃ τέλος ν' ἀνοίξῃ τὴν κάσσαν, τὴν περίφημον, τὴν ἔχουσαν βάθος δυσθεώρητον. Εἰς τὸν πυθμένα ἐκείνης τῆς κάσσας ὑπῆρχον, ὡς ἔλέγετο, ὄχι μόνον σπίτια καὶ χωράφια καὶ ἐλαιῶνες, ἀλλὰ καὶ καράβια πλέοντα· καὶ καράβια ναυαγοῦντα, τὰ ὅποια ἢ γρηὰ Γκότσαϊνα, ἢ μάγισσα, σ' ἔκαμνε νὰ τὰ ἰδῇς μέσα εἰς μαγικὸν καθρέπτην, καὶ ν' ἀκούσῃς ὡς καὶ τὰς κραυγὰς τῆς ἀγωνίας τῶν ναυαγῶν, ὡς καὶ τοὺς ἐπιθανατίους ῥόγχους τῶν πνιγμένων. Πιθανὸν ὅμως νὰ ἠκούοντο ἐκεῖ μέσα καὶ μάταια λόγια καὶ παράπονα ἀμελῶν καὶ ἀκνηρῶν χρεωφειλετῶν, τὰ ὅποια ἐπνίγοντο ἀνά-

μεσα εἰς τὸν πολὺν θόρυβον τῶν οἰμωγῶν καὶ τῶν θρήνων. Τὰ θαλασσοδάνεια, βλέπετε, εἶχαν τριανταεὶς τοῖς ἑκατόν· καὶ «τὸ διάφορο, κεφάλι.»

Ὁ γέρο-Μαρῆς, εἶχεν ἀποτύχῃ πρὸ τετραετίας, τὴν πρώτην φορὰν ὅπου ἐπέισθῃ νὰ βάλῃ κἀλπην, ἡττηθεὶς ἀπὸ ἄνθρωπον πολὺ πτωχότερόν του, καὶ ὅλοι οἱ ὁπαδοὶ καὶ οἱ οἰκεῖοί του τὸ εἶχαν «ἀγκάθι», καὶ εἶχαν φοβερίσει τοὺς ἀντιπάλους «νὰ τὸ κρεμάσουν σκουλαρίκι στ' αὐτί.» Ὅλοι οἱ ἐντόπιοι, ὅσοι εἶχαν παλινოსτήσῃ ἀπὸ τὸ Σουέζ, ἢ σχεδὸν ὅλοι, εἶχαν ἐλκυσθῇ μετὰ τὸ κόμμα του. Διότι, ὅσοι ἔπιασαν ὀλίγα λεπτὰ ἕξ αὐτῶν, εἶχαν «μεγαλοπιασθῇ» ἐξαίφνης, καὶ ἤθελαν νὰ ὑπάγουν «μετὰ τοὺς ἀρχόντους». Ἄλλοι πάλιν, ὅσοι εἶχαν φέρεи μόνον πέντ' ἕξ, ἢ ὀκτώ, ἢ δέκα, ἢ δώδεκα λίρας, καὶ τὰς εἶχαν φάγῃ, ἢ τὰς εἶχαν πῖν ἑν τῷ μεταξύ, ἐμισθώθησαν ἀπὸ τὸ κόμμα, ὀπλοφοροῦντες, φρουροὶ τάχα τῆς τάξεως εἰς τὰς ἡμέρας τῶν ἐκλογῶν. Ὅλα τὰ σκυλιὰ ἦσαν ἀδέσποτα· κανὲν δὲν ἐγνώριζε πλέον τὸν ἀφέντην του. Μέγας «θυσιασμός» εἶχεν ἀνάβῃ εἰς ὅλας τὰς κεφαλὰς. Ὅλοι ἦσαν «θανατικοὶ» ἀπὸ τοῦ γεροντοτέρου μέχρι τοῦ νεωτέρου. Καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἄνθρωπος ἀδιάφορος διὰ τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα, «ἀπὸ ξυλοκόπου αὐτῶν ἕως ὑδροφόρου αὐτῶν.»

Ὁ Κωσταντῆς τοῦ Τάσσου, τρεῖς σπιθαμὰς τὸ κίτρινον ζωνάρι περὶ τὴν κοιλίαν, μετὰ τρία κουμπούρια εἰς τὴν μέσην, καὶ μετὰ βαρεῖαν μαγκούραν πολύκομπον, ἔτρεχεν ἄνω καὶ κάτω εἰς τοὺς δρόμους ἀπὸ τοῦ δειλινοῦ μέχρι τοῦ ὀρθρου, ὥστε νὰ φαίνεται πῶς ἦτο πάντοτε ἀπλησυχολημένος, καὶ πῶς εἶχε σπουδαίας ἀποστολάς. Ὁ Στεφά-

νης ὁ Καραντάνης, μὲ τὸν ἀχώριστόν του φίλον, τὸν Σταύρον τὸν Τσόρναν, καθηήμενος ἔξω παντός καπηλείου, ἐπροκάλει ὅλους τοὺς διαβάτας καὶ τοὺς ἐβίαζε νὰ φωνάζουν «Ζήτω ὁ μπάριμπα Μαρῆς» ἂν ἤθελαν νὰ περάσουν ἐλεύθερα. Ὁ Ἀλέξης ὁ Κρητικὸς (οὕτω καλούμενος διότι εἶχεν ὑπάγει τῷ 1866 ἐθελοντὴς εἰς τὴν Κρήτην) ἐκυριαρχεῖ εἰς ὅλας τὰς συνοικίας τὴν νύκτα, καὶ δὲν ἐπέτρεπεν εἰς καμμίαν ἐναντίαν παρεάν νὰ ψάλλῃ ᾄσμα, ἐκλογικὸν ἢ ἄλλο.

Δὲν ἤκούετο πλέον οὔτε «χορεὺ' ὁ Τάσος κι' ὁ Νταντός, καὶ τσ' Ἀρμαμένταινας ὁ γυνὸς»· οὔτε «Κοῦνος καὶ Μπουέλλος» (δύο ἐκλογικὰ παρεγκώμια προσώπων)· οὔτε «Σταματίτσα κῆ Μαλλίνα βγάλανε τὴν δημαρχίνα» (διότι ὑπῆρχον πάντοτε καὶ γυναῖκες κομματαρχίνες εἰς τὰς ἐκλογάς), οὔτε τίποτε. Τὰ ᾄσματα τῶν ἀντιπάλων εἶχαν σιγήσει. Ἦκούετο μόνον πολὺ συχνά: «Ὁ Γιάννης τοῦ Νικόλα δὲν ἔχει ἐπιτροπὴν τὸν φάγανε κ' οἱ ψύλλοι, τὸν φάγαν κ' οἱ κοριοί.»

Καὶ ἡ τρεῖλλα δὲν ἐμαίνετο μόνον τὴν νύκτα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέραν. Ἐνα παπαδόσπιτο εἶχεν ἐμπετασθῇ μὲ κοκκίνας σημαίας, ὥς νὰ μὴν ἐδέχετο ὁ παπᾶς προσφορὰς ἀπὸ τὰ δύο κόμματα, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τὸ ἓν. Ὅλη ἡ παραθαλάσσιος ἀγορὰ καὶ οἱ παράλληλοι δρόμοι ἐκοκκινοβολοῦσαν ἀπὸ τὰ ἐρυθρὰ ράκη τ' ἀνεμίζοντα εἰς τὸν αἶρα. Εἷς ἄλλος παπᾶς εἶχεν εἰπῇ τῆς παπαδιᾶς του, μὴ θέλων φανερὰ νὰ ἐκτεθῇ, ν' ἀπλώσῃ ὅλα τὰ ὥραϊα κόκκινα κυλίμια, τάχα διὰ ν' ἀερισθοῦν, εἰς τὰ παραθύρα καὶ εἰς τὸ μπαλκόνι. Δίπλα εἰς τὸ ἴδιον σπίτι ὑψοῦτο μέγας πᾶσσαλος ἢ στύλος, εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ἦτο κτισμένη ἡ οἰκία· ἐπ' αὐτοῦ εἶχαν κρεμασθῇ πλῆθος κόκκινα μπαϊράκια, λωρίδες καὶ φλάμπουρα· βεβαίως κατ' ἀνοχὴν ἢ κατ' εἰσῆγησιν τοῦ παπᾶ. Ὁ μπάριμπα Γιάννης ὁ Μπούας, ὅστις ἀφοῦ ἐγήρασεν εἶχε καταφύγῃ ἐν μετανοίᾳ εἰς τὸ Μοναστήρι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, εἶχεν ἀναβάλῃ ἀπὸ ἐκλογῆς εἰς ἐκλογὴν τὴν κουράν του, κ' ἐξηκολοῦθει νὰ μένῃ ὥς δόκιμος, ὑποσχόμενος ἐκάστοτε νὰ περάσῃ ἢ παροῦσα ἐκλογή, καὶ εἰτα νὰ καλογηρεύσῃ· ἐπειδὴ οἱ ὑποψήφιοι ἐφίλευαν τοὺς ἐκλογεῖς καὶ καπνὸν καὶ ρακὶ καὶ γιουβέτσι· ἀλλὰ καὶ φυσέκια μὲ δεκάρες. Τώρα πάλιν ὑπεσχέθη ἀνυπερθέτως, μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ μπάριμπα-Μαρῆ

εἰς δήμαρχον, νὰ δεχθῇ πλέον τὴν κουράν, καὶ νὰ κυττάξῃ τοῦ λοιποῦ διὰ τὴν ψυχὴν του. Δύο διδάσκαλοι τοῦ χωριοῦ, τὸ ὁποῖον ἐκηρύχθη ὡς πρωτοφανὲς πρᾶγμα, ἔλαβον ἀναφανδὸν μέρος εἰς διαδήλωσιν ὑπὲρ τοῦ Βαβδινοῦ κόμματος.

* *

Τὴν νύκτα ἐκείνην ἐστᾶλιν μὲν ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ γέρο-Ἀποστολίδη, ἐγὼ καὶ ὁ καπετὰν Ἀριστείδης τοῦ Ρούσσου, ὅπως διαλεχθῶμεν μὲ τὸν γέρο-Σταμάτην τὸν Κορδᾶν, ἵσως κατορθώσωμεν καὶ τὸν πείσωμεν, ὥς πρόεδρος τῆς ἐκλογικῆς ἐπιτροπῆς ὁποῦ θὰ ἦτο, νὰ δεχθῇ τὰς εἰσηγήσεις μας. Ἦτο μὲν συγγενὴς καὶ μὲ τὸ κόμμα μας, ἀλλ' ἐφοβεῖτο τὰς ἀρχάς καὶ τὰς ἐξουσίας, καὶ ἤθελε νὰ εἶνε πάντοτε «μὲ τὸν Βασιλεῖα.» Συνειθισμένος οὕτω ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ὁθωνος, καθ' ὃν χρόνον οἱ ὑποψήφιοι ἦσαν πάντοτε χρισμένοι· ἡ κάλπη παρεγεμίζετο μὲ εἰκονικὰ ψηφοδέλτια, καὶ τὸ ἐναντίον κόμμα δὲν εἶχε τύχην, ἐκτὸς ἐὰν κατώρθωνε νὰ κλέψῃ τὴν κάλπην διὰ ρήξεως καὶ ἐφόδου ἐκ τῶν παραθύρων τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἐγίνοντο ἀνελλιπῶς αἱ ἐκλογαί, βεβαίως διὰ ν' ἀγιάσουν καλλίτερα καὶ ἐκλογεῖς καὶ ἐκλεγόμενοι. Συνέβαιεν ὅμως πολλάκις καὶ νὰ ξεπαγιάσουν αἱ ἐπιτροπαὶ κ' οἱ ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεως, διανυκτερεύοντες ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἐν καιρῷ χειμῶνος. Ποῦ ἐκτεῖνα τὰ χρόνια! Ὅχι μόνον αἱ κάλπαι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκλέκτορες, λ. χ. εἰς τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς «οἱ μᾶλλον φορολογούμενοι», ἐγίνοντο ἀνάρπαστοι τὴν παραμονὴν τῆς ἐκλογῆς, κ' ἐκρύπτοντο ἄδηλον ποῦ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ψηφοφορίας.

Ὁ γέρο-Σταμάτης ὁ Κορδᾶς δὲν ἦτο ἐκ τῶν μᾶλλον πεπειραμένων εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα. Τὸν περισσότερον καιρὸν τοῦ εἶχε ζήσει ἀρμενίζων μὲ τὴν σκούναν τοῦ ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον. Τώρα ἐπὶ Γεωργίου εἶχε παραχωρήσει τὴν γολέτταν εἰς τοὺς υἱοὺς του καὶ αὐτός, συνταξιούχος τοῦ Ν. Ἀπομαχικοῦ, μένων κατ' οἶκον, εἶχε κληρωθῇ διὰ τὴν παροῦσαν ἐκλογὴν, ἔχων τὰ προσόντα, ὥς πρῶτην δημοτικὸς σύμβουλος κτλ., πρόεδρος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς. Ἦτον θεῖός μου ἐξ ἀγγιστείας ἐ' βαθμοῦ, ἦτοι σύζυγος τῆς πρωτεξαδέλφης τοῦ πατρός μου· ἀλλ' ἦτο καὶ μέγας θεῖός μου στ' βαθμοῦ ἐξ αἵματος, πρωτεξαδελφός τῆς πρὸς μητρός μάμμης μου. Ἀλλ' ὁ καπετὰν Ἀριστείδης τὸν ἐγνώριζε πολὺ

καλά! Ἐγώ, νεώτατος, μόλις 19 ἐτῶν, εἶχον υποδειχθῇ τάχα ὡς ρητορική γλῶσσα διὰ νὰ συνοδεύσω τὸν Ἀριστείδην· πλὴν ὁ κρυφὸς λόγος δι' ὃν ἐδέχθη τὴν ἀποστολήν, ἦτο διὰ νὰ γνωρίσω τὸν μπάρμπα-Σταμάτην, καὶ τὸν μελετήσω.

— Τώρα νὰ ἰδῆς, μοῦ εἶπεν ὁ καπετὰν Ροῦσος, ἅμα ἐξήλθομεν νύκτα ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ γέρο-Ἀποστολίδη τοῦ πενθεροῦ του· τώρα νὰ ἰδῆς τί θὰ πῇ καπετὰν Σταμάτης Κορδάς· ἄς τὸν ἔχῃς καὶ μπάρμπα, δὲν τὸν ξέρεις· ἡμεῖς οἱ θαλασσινοὶ γνωρίζομεθα, βλέπεις, καλά. Μὲ μανέλλα τὸ κεφάλι του δὲν γυρίζει· με ἐργάτη, με βίντσι, με μάγγανο, με ὅ,τι θέλεις.

— Τότε, τί πάμε; εἶπα ἐγώ.

— Πάμε, γιατί μᾶς ἔστειλαν, καὶ γιὰ νὰ ἰδοῦμε τὸν μπάρμπα-Σταμάτη στὸ σπίτι του, στὴν χειμωνιάτικη τὴν κάμαρα ποῦ ἔχει σχεδιασμένην μ' ἓνα караβόπανο. Θὰ ἰδῆς τὴ σερβέττα, τὸ σάρι καὶ ποῦ φορεῖ στὸ κεφάλι του, σὰν Τοῦρκος· θὰ ἰδῆς τὰ μουστάκια του, ποῦ εἶνε σὰν δύο χονδρὰ ἀγκίστρια, ἀπὸ κείνα ποῦ πιάνουν τοὺς ὀφθαλμοὺς· τὸν τράχηλόν του, τὰ μπράτσα του, τὰ ποδάρια του, ὅλα γυμνά· καὶ θ' ἀκούσης πῶς σκέπτεται καὶ πῶς μιλεῖ ὁ μπάρμπα-Σταμάτης. Ὅταν ἦτον νέος, ἐπῆρε σύντροφον στὸ καίκι ἓναν Ποριώτην ἢ Κρανιδιώτην, ἐπίτηδες διὰ νὰ ἐξαλβανισθῇ πλησίον του· καὶ τώρα ἡ γλῶσσά του, ὁ τρόπος του, ἡ συμπεριφορά του, ὅλα εἶνε Ἀρβανίτικα.

Καθὼς ἐπροχωρήσαμεν ὀλίγα βήματα καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὴν παραθαλάσσιον ἀγοράν, ἄλλα καπηλεῖα ἢ καφενεῖα ἦσαν ἀνοικτά, ἄλλα μισοκλεισμένα. Ὅλα εἶχαν φῶς ἔνδοθεν. ἤκούομεν φωνάς, διαλόγους, ἄσματα. Πρὶν φθάσωμεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γέρο-Κορδά, ὅπισθεν τῆς ἐκκλησίας, πρὸς τὸ δυτικόν, παρήλθομεν ἔξωθεν τῆς ταβέρνας τοῦ Δημήτρη τοῦ Σμυρνιοῦ. Μέσα ἦτον μία παρέα, θορυβοῦσα καὶ φωνάζουσα, προεξάρχοντος ἑνὸς μεγαλοσώμου νέου, με ξανθοὺς στρημμένους μύστακας, πλησίον τοῦ ὁποίου ἐκάθητο εἰς μελαφρὸς ὁμήλικός του, ταπεινότερου ἔξωτερικοῦ, καὶ ὅστις ἐφαίνετο μᾶλλον μελίχιος. Καὶ οἱ δύο εἶχον κατέλθῃ ἐσχάτως ἀπὸ τὸ Πόρτ-Σαῖδ.

— Εἶνε ὁ Στεφανῆς ὁ Καραντάνης, μοῦ εἶπεν ὁ συνοδός μου, μαζί με τὸν ἀχώριστον φίλον

του, τὸν Σταῦρον τὸν Τσόρναν. Αὐτὸς ὁ Καραντάνης εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴν κάμῃ καυγᾶν, καὶ νὰ μὴ μαχαίρωσῃ κανέναν. Εἶνε πολὺ μουρλός, πίνει πολὺ καὶ τὸ ἔχει παρμένο παραπολὺ ἐπάνω του.

* *

Ἀνέβημεν τὴν μεγάλην ἔξωτερικὴν σκάλαν, κ' ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἀπλωταριάν, ἣ τὸ μεγάλο χαγιάτι τῆς ἀφελοῦς ἀρχοντικῆς οἰκίας. Ὁ Ἀριστείδης ἔκραξε:

— Ξυπνητὸς εἶσαι, καπετὰν Σταμάτη;

— "Ὁς γιαλιτὶ χαῖρ ὀλλᾶ; ἔκραξε φωνὴ ἔσωθεν.

Ὁ γέρον δὲν εἶχε κοιμηθῇ ἀκόμη. Ἦτο περὶ τὴν δεκάτην ὥραν, ἐν καιρῷ τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας τετάρτη ὥρα τῆς νυκτός.

Πάραντα ἠνοιχθῇ ἡ θύρα κ' ἐπαρουσιάσθη ὁ μπάρμπα-Σταμάτης, με κόκκινον σκοῦφον καὶ σαρίκι περὶ τὴν κεφαλὴν, με γυμνὰς κνήμας, καὶ γυμνοὺς βραχίονας.

— Πῶς μᾶς θυμηθήκατε;... ποῦ 'ς αὐτὸν τὸν κόσμον, ἀνεψιέ, μοῦ λέγει.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γωνίαν τὴν νοτιοδυτικὴν τῆς οἰκίας, ὅπου εἶχε κατασκευασθῇ προχείρως, με δύο μεγάλα карабόπανα, ἐπιτηδείως τεντωμένα, εἶδος σκηνῆς ἢ χειμερινοῦ θαλάμου, ἐπειδὴ ἡ οἰκία ἄλλως, νεωστὶ κατεσκευασμένη, δὲν εἶχε χωρισθῇ εἰς δωμάτια, ἔκραξε:

— Κοιμήθηκες, θειά; σήκω νὰ τρατάρης τὸν ἀνεψιό σου.

— Θὰ σᾶς δώσουμε βάρος, καπετὰν Σταμάτη, εἶπε μετ' εὐγενείας ὁ Ἀριστείδης.

— Δὲν ἔχει βάρος· ἡ μάνα τώρα ἐξάρωσε δίπλα στὸ ντζάκι· τώρα μπουζουργιάσαμε ἀκόμα· δὲν ἔχουμε ψόφο εὐκόλα. Τώρα σηκωθήκαμε ἀπ' τὸ σουφρᾶ... κ' ἔτσι λαγοκοιμήθηκε στὸν ὄντα, ἡ μάνα... Κοπιάστε, μπουϊούρουμ ὄρε μίρε.

Ἐκαθίσαμεν ἐπὶ ραμνίων, πλησίον τῆς θυρίδος τὴν ὁποίαν ἐσημάτιζε πρὸς τὸν τοῖχον τὸ карабόπανον. Ὁ Ἀριστείδης εἰσῆλθεν ἀμέσως εἰς τὸ θέμα.

— Ἦρθαμε, καπετὰν Σταμάτη, ἀπεσταλμένοι. Ἐμαθάν στὸ σπίτι πῶς θὰ πάρῃς τὸν γέρο-Κατσουλῇ γραμματικὸ τῆς Ἐπιτροπῆς. ... Ὁ δικός μας ὁ Παπούλιας δὲν θὰ ἦτον κατάλληλότερος;

Ἐν τῶν κυριωτέρων αἰτημάτων, τὰ ὅποια εἶχον νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὸν μπάριμπα-Σταμάτην, ἦτο τὸ περὶ τῆς γραμματείας τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἐκλογῶν. Ὁ Παπούλιας, πρῶν δημογραμματεὺς, πρῶν γραμματεὺς Εἰρηνοδικείου, ὑποτελώνης κλπ. εἶχεν ἔλθῃ ἐσχάτως μὲ τὸ κόμμα μας, ἦτο δὲ ἄνθρωπος μὲ ἱκανότητα, ἂν καὶ δὲν εἶχε χαμοθεόν· ὁ γέρο-Κατσουλῆς, συνταξιούχος, πρῶν εἰρηνοδίκης, διετέλει νῦν γραμματεὺς τῆς Δημορχίας. Ἦτο δὲ ἀνίκανος, σχολιός, καὶ τὰ «ἔκαμνε θάλασσα.» Πλὴν ὁ μπάριμπα-Σταμάτης, ἐθεώρει τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὑποχρεῶν νὰ τὸν προσλάβῃ ὡς γραμματέα κατὰ τὸ τετραήμερον τῆς ἐκλογῆς, ἐπειδὴ ὁ νῦν δήμαρχος ἐβοήθει τὸν γέρο-Μαρῆν, τὸν Βαβδινάιον εἰς τὴν ὑποψηφιότητα, ὁ δὲ καπετὰν Σταμάτης ἐπεθύμει πάντοτε νὰ εἶνε μὲ τὸ «δοβλέτι», κ' ἐφοβεῖτο τὴν σκιὰν τῆς ἀρχῆς.

Δὲν ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν πρώτην εἰσήγησιν τοῦ καπετὰν Ἀριστείδη.

— Ὁ γέρο-Κατσουλῆς, ἐπέφερεν οὗτος, θὰ χάσομερᾷ ὅλους τοὺς ψηφοφόρους μας, θὰ κάμνῃ μίαν ὥραν νὰ βροῖσῃ τὰ ὀνόματα στὸν κατάλογον· δὲν θὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς αὔξοντας ἀριθμοὺς ποῦ θὰ τοῦ δίνουν, καὶ θ' ἀργοπορῇ ἐπίτηδες· ἐνῶ διὰ τὸ ἐναντίον κόμμα, οὔτε θὰ κυττάξῃ διόλου τὸν κατάλογον, θὰ λέγῃ· «Μάλιστα, μάλιστα»· καὶ θὰ περνᾷ ἀμέσως τὰ ὀνόματα στὸν κατάλογον τῆς ψηφοφορίας... Καὶ ξέρεις πῶς μπορεῖ ἔτσι νὰ μᾶς κόψῃ μὲ τρόπον, δέκα ψήφους... Καὶ «τί εἶν' ὁ κάβουρας, τί εἶν' τὸ ζουμί του;»

Ὁ μπάριμπα-Σταμάτης ἔσεισεν ἐμφαντικῶς τὴν χονδρὴν τετράγωνον κεφαλὴν του.

— Ἐγὼ γέραςα, ὁρὲ καρδᾶς, Ἀριστείδη, εἶπε. Τί νὰ σᾶς κάμω; Κατὰ τὸ κεφάλι ποῦ ἔχω σᾶς προσκυνῶ.

— Καὶ τί ὑποχρέωσιν ἔχει ἡ Ἐπιτροπή, εἶπεν ὁ Ἀριστείδης, νὰ πάρῃ ὡς γραμματικὸν τὸν ὑπάλληλον τῆς Δημορχίας... Ἰσα-ἴσα οἱ ὑπάλληλοι πρέπει νὰ μένουν ἀμερόληπτοι, αὐτὸ ἀπαιτεῖ καὶ ὁ νόμος.

— Τί νόμος καὶ πλάτη, καρδᾶς, Ἀριστείδη. Ταῖτε καὶ μ' αὐτουνούς καὶ μὲ τῆς δημορχίης, καὶ μὲ τῆς ἐκλογῆς τους! Βρίσκει τὸν μπελᾶ του ἕνας ἀπλός, ἀγρόαμματος ἄνθρωπος. Τίνοῦ τὸ τὸ χατήρι νὰ χαλάσῃς!

— Λοιπὸν δὲν εἶνε καλὸς ὁ γέρο-Παπούλιας γιὰ νὰ τὸν πάρετε γραμματικόν;

— Καλὸς καὶ ἄξιος εἶνε, καρδᾶς, μὰ δὲν τὸν παίρνουμε.

— Γιατί;

— Γιὰ τὸ γάτας τ' αὐτί.

Ἦθέλησα κ' ἐγὼ νὰ ψελλίσω ὀλίγα λόγια, διὰ νὰ δικαιολογήσω τὴν ἐκεῖ παρουσίαν μου καὶ ν' ἀνταποκριθῶ εἰς τὴν ἀποστολὴν μου.

— Σὲ παρακαλῶ, μπάριμπα· ξέρεις πῶς τὰ κατάφερε ὁ γέρο-Κατσουλῆς στὴν δημορχίαν; Μπᾶτε χίλι' ἀλέσετε... Οὔτε τᾶξιν, οὔτε ἀρχεῖον, οὔτε θυρίδα· κανὲν ἔγγραφον δὲν ἐνεργεῖται. Οὔτε τὸν ἀριθμὸν τοῦ πρωτοκόλλου δὲν μπορεῖ νὰ φυλάξῃ καλὰ-καλὰ.

Τοῦ μπάριμπα-Σταμάτη ἐσείσθησαν βιαίως τὰ μουστάκια του.

— Τί λὲς καὶ σύ, ἀνεψιέ;... Σ' ἔστειλαν καὶ σὲ νὰ σπουδάσῃς, καὶ χαλάστηκες... Καλὰ τὸ εἶπα ἐγὼ τῆς ἀνεψιάς μου, τῆς μητέρας σου· «Θὰ χάσῃς, ἀνεψιά, τὸ παιδί σου.» Τί νὰ κάμω, ποῦ δὲν μὲ ἄκουσε.

Ὁ Ἀριστείδης ἐγέλασε, κ' ἐσηκώθη ν' ἀέλθωμεν.

— Καληνύχτα, καπετὰν Σταμάτη.

— Καληνύχτα, θειά, εἶπα ἐγώ.

— Στὸ καλὸ· καλῶς ἦρθατε.

Καθὼς ἐξήλθομεν, καὶ μᾶς ἔφεγγε ἡ γραῖα Μαγδαληνὴ νὰ καταβῶμεν.

— Δὲν σοῦ τὸ ἔλεγα ἐγώ; μοῦ εἶπεν ὁ Ἀριστείδης. Μὲ μανέλλα δὲν γυρίζει τὸ κεφάλι του.

— Οὔτε μὲ ἀδράχτι.

* *

Κατέβημεν, καὶ ἠκούσαμεν φωνάς· εἶδομεν κίνησιν εἰς τὸ καπηλεῖον τοῦ Σμυρνηοῦ. Ἄνθρωποι μὲ τὰ νυχτικά τους κατέβαιναν ἐν σπουδῇ ἀπὸ τὰς οἰκίας των, διὰ νὰ μάθουν τί εἶχε συμβῇ.

Ἐστάθημεν μίαν στιγμὴν, δεξιόθεν τῆς ἐκκλησίας, ἀντικρὺ εἰς τὴν θύραν τοῦ καπηλείου. παρεμπρὸς ὁ Ἀριστείδης, παραπίσω ἐγώ. Τὸ βλέμμα μου ἀντίκρουσε μίαν τράπεζαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔπιπτε σχεδὸν καθέτως τὸ φῶς τῆς κρεμαστῆς λιχνίας. Εἶδα κατὰ τι, ἔν ὡς ρεν-στὸν ἐρυθρὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης, κ' ἐπὶ τῶν πλακῶν τοῦ δαπέδου, νὰ κοκκινοβολῇ καὶ ν' ἀχνίζῃ. Σφοδρὸς ἀνθρώπινος ἔκειτο πρηγνὸς κάτω ἐκεῖ, ἀσθμαίνων ὀδυνηρῶς, καὶ γογγύζων.

Ὁ Ἀριστείδης ἐπροχώρησεν ὀλίγα βήματα πρὸς τὸ καπηλεῖον. Ἐγὼ ἔμεινα ἀκίνητος.

Μετὰ πέντε λεπτά ἐπανήλθεν ὁ συνοδός μου.

— Σὺν προφήτης τὸ εἶπα, μοῦ λέγει καλλίτερα νὰ εἶχα δαγκώσῃ τὴ γλῶσσά μου.

— Τί τρέχει;

— Ὁ Στεφανῆς ὁ Καραντάνης, μὴ βροῖσκοντας κανέναν ἀπ' τὸ ἄλλο κόμμα, τὸ δικό μας,

νὰ μαχαιρώσῃ, ἐμαγαίρωσε τὸν ἀχώριστον φίλον του καὶ ὁπαδὸν τοῦ κόμματός του, τὸν Σταῦρον τὸν Τσόρναν. Ποιὸς ξέρει; γιὰ ἓνα ἀπρόσεκτον λόγον, ἐπάνω στὸ πιτό....

Ἐφύγαμεν. Εἶχαν περάσει ἤδη τὰ μεσάνυχτα. Ἀνέτελλεν ἡ ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν, βαμμένη εἰς τὸ αἶμα. — Τὸ τέρας τὸ κίτρινον εἶχε καλέσει εἰς ἐπικουρίαν τὸ θηρίον τὸ κόκκινον.

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΗ

Τὸ μεσημέρι ἔλυσσε σ' ἀψὺ καὶ πυχτὸ κάμμα.
Καὶ τώρα τὰ μεστὰ σπαρτὰ καὶ τὰ δენტρὰ χρουσίζει,
κι ὅλο τὸν κάμπο ἀθόρουβα πνίγει καὶ πλημμυρίζει
ἀχνοῦ χρυσοῦ, φωταδεροῦ καὶ φλογισμένου νᾶμα.

Κλεῖσε τὰ μάτια! Ἄς σβυστεῖ τ' ἀπατηλὸ τὸ θάμμα
τὸ πλάνο ὄνειροπόλημα τοῦ Χώρου, ποῦ χαρίζει
σὲ κάθε σῶμα ξέχωρη ζωὴ καὶ ποῦ ἀντικρύζει
τὴν Ὑπαρξὴ καὶ τὸ Ἐγὼ σὲ εἰρωνείας δρεᾶμα.

Κλεῖσε τὰ μάτια! Ἄς ὀρθωθοῦν ἡ σκοτεινὲς αἰσθήσεις
νὰ μάσουνε τὰ μυστικὰ ἀναφυλλητὰ τῆς Βρύσης
ποῦ θρέφει μ' ἀδιάκοπη ζωὴ τὴ Γῆ τὴ Μάννα.

καὶ τὸ κορμὶ ἀνήμερη ἀνατριχίλα ἄς σφάζει
γιατὶ ἡ Συνείδηση ξυπνᾷ!.... ξύπνησε γιὰ ν' ἀδράξει
καὶ νὰ σαρκώσῃ σὲ Ζωὴ τὸν σκορπισμένο Πᾶνα!